

VASTAUS ON: AMMATTIKORKEAKOULUT

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
Arene ry:n eduskuntavaalitavoitteet

Sisällys

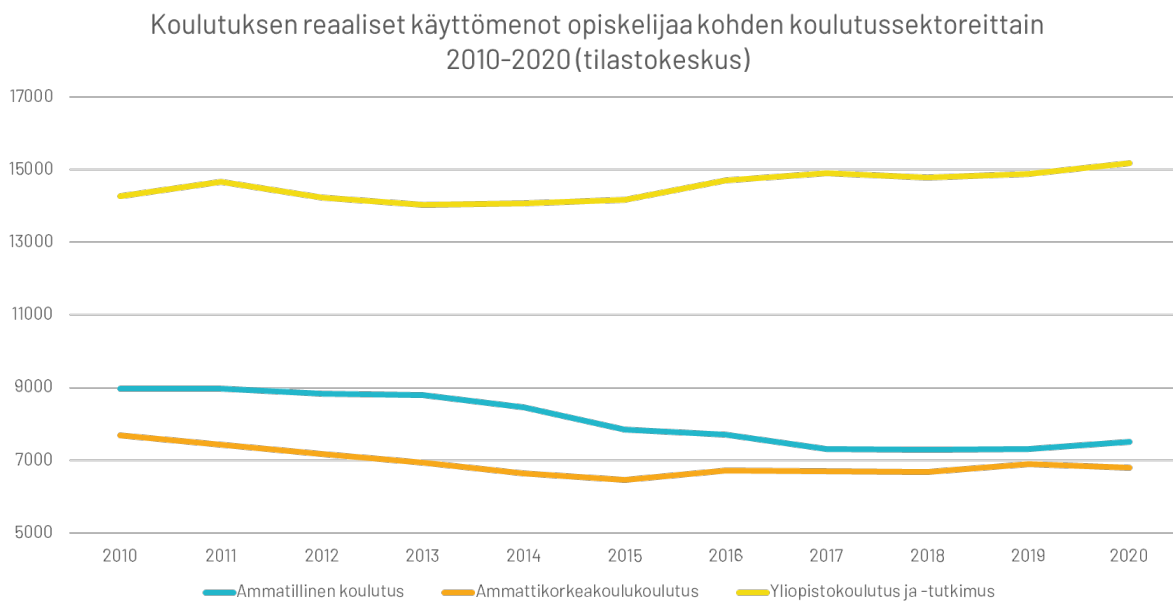
1. Tehokkuudellakin on rajansa	3
2. Ammattikorkeakoulut tuottavat tulevaisuuden työelämän tarvitsemaa osaamista ja tutkimusta	6
3. Ammattikorkeakoulut tuovat lisää rahaa ja tuloksellisuutta TKI-työhön	9
4. Tehokasta ja tasa-arvoistavaa korkeakoulutusta	11
5. Työvoimapulaan on ratkaisuja	13
6. Ulkomaiset osaajat on lopulta saatava Suomeen	15
7. Jatkuvalle oppimiselle on löydettävä lisää maksajia	17
8. Ammatillisesta väylästä tehtävä vahva ja tasavertainen	19
Liitteet	21

1. Tehokkuudellakin on rajansa

Ammattikorkeakoulujen resurssit laahaavat raskaasti jäljessä

Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta on leikattu lähes kolmannes 2010-luvun aikana, sekä suorina budjettileikkauksina että indeksijäädytyksillä. Ilman 2010-luvun rahoitusleikkauksia ja indeksijäädytyksiä ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen taso olisi nykyistä noin 150 miljoonaa euroa suurempi. Tutkinto kolmannelta pienemmällä hinnalla, jolla se tuotettiin kymmenen vuotta sitten. Ammattikorkeakoulujen rahoitus onkin jäänyt raskaasti jälkeen muiden koulutusasteiden rahoituksesta. Esimerkiksi yliopistoja on pääomitettu noin miljardilla eurolla samaan aikaan kun ammattikorkeakoulujen pääomia on kasvatettu noin 100 miljoonalla eurolla. Pääomittaminen ei ole vaihtoehto perusrahoituksen vahvistamiselle. Ammattikorkeakoulut ovat myös yliopistoja heikommassa asemassa ulkoisen rahoituksen hakemisessa.

Ammattikorkeakoulujen tutkintotavoitteita on nostettu vuodesta 2013 yli 35 prosenttia, mikä tarkoittaa yli 8 000 tutkinnon verran rahaa vuodessa. Ammattikorkeakoulut nostavat koulutus-tasoa nyt tehokkaalla toiminnallaan ja eri-ikäisten kouluttamisella.

Suomen kestävä tulevaisuus tarvitsee ammattikorkeakouluja. Vain niillä on ratkaisu moneen Suomea riivaavaan ongelmaan. Ammattikorkeakoulujen DNA:han on kirjattu hyödyllisyys yhteiskuntaa varten, ei toisinpäin. Ne haluavat ratkaista ympärillään olevat ongelmat. Käytännönläheisesti, laadukkaasti ja tehokkaasti. Nyt on aika ottaa käyttöön täysimääräisesti ammattikorkeakoulujen tuottama osaaminen, jonka ne tuottavat koulutuksen, tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatiotoiminnan kautta.

Ammattikorkeakoulut taklaavat erityisesti näitä haasteita:

- Koulutustasomme nousee liian hitaasti, koulutuksellinen tasa-arvo ei vahvistu
- Koko maahan ei saada osaavaa työvoimaa

Hyödyllisyys

Innovatiivisuus

Vastuullisuus

Alueellisuus

Koulutuksellisen
tasa-arvon kehittäjä

Ketteryys

- Tuottavuuskehitys Suomessa sakkaa, nopeasti hyödynnettäviä innovaatioita ei synny yksityisellä eikä julkisella sektorilla riittävästi
- Yksityiset panokset TKI-toimintaan ovat liian pieniä eivätkä pienet ja keskisuuret yritykset tee nimeksikään TKI-työtä

Ennakointitietojen mukaan uusissa avautuvissa työpaikoissa kasvaa kysyntä eniten ammattikorkeakouluista saatavalle osaamiselle. Kyse ei ole vain työvoimasta, vaan työelämä tarvitsee ongelmia ratkoakseen nimenomaan ammattikorkeakoulusta tuotettua osaamista työelämän kehittämiseen. Tuottavuuden kasvu edellyttää juuri tätä käytännönläheistä, tutkimusperustaista kehittämistä.

Ammattikorkeakoulutuksen kasvava kysyntä edellyttää lisää resursseja, jotta koulutus tuottaa kaikki ne tulokset, joita siltä odotetaan eli osaamista, tutkintoja ja työllisyyttä. Resurssien on siis riitettävä pelkän koulutuksen lisäksi myös opiskelijoiden kokonaisvaltaiseen ohjaukseen, tukeen ja hyvinvoinnin edistämiseen. Äärimmäinen tehokkuus on johtanut moniin lieveilmiöihin, kuten opiskelijavaihtojen määrän dramaattiseen vähentymiseen. Tämä vaikuttaa suoraan työelämässä olevien kansainvälisyystaitoihin.

Ammattikorkeakoulut edistävät koulutuksellista tasa-arvoa monin tavoin. Koulutustason nosto edellyttää, että ammatillisen tutkinnon suorittaneille on tosiasialliset edellytykset päästä jatkaamaan opintoja korkeakouluissa sekä suoritua opinnoistaan. Se edistää koulutuksellisesta tasa-arvoa ja kipeästi kaivattua koulutustason nostoa. Ammattikorkeakoulujen ylemmät tutkinnot taas koulutuksellisenä innovaationa ovat juuri sitä, mitä suomalaiset työmarkkinat tarvitsevat yhdistäessään työelämän kehittämisen ja koulutustason noston sekä yksilön jatkuvan oppimisen tavoitteita. Tämä näkyy myös hyvänä työllistymisenä.

Talouden ja tuottavuuden kasvu edellyttää, että pienet ja keskisuuret yritykset voivat tutkia, kehittää ja innovoida nykyistä paljon enemmän. Tämä onnistuisi kumppanin kanssa, jolla on monipuolinen, osaaminen, laitteistot ja asenne auttaa. Ammattikorkeakoulut ovat puuttuva palanen kokoamaan alueelliset, eri toimijoista koostuvat tehokkaat ekosysteemit, joihin kymmenet tuhannet kotimaiset ja ulkomaiset yritykset voivat laskeutua saamaan tarvitsemaansa apua. Näin tapahtuu kriittisen tärkeä teknologisten ratkaisujen käyttöönotto ja soveltava tutkimus, jonka varassa ovat tuottavuuden kasvu, innovaatioiden synty ja kaupallistaminen.

Edellytykset tuloksille:

- Ammattikorkeakoulujen perusrahoitusta lisätään vastaamaan sen tulevaisuuden painoarvon mukaista tehtävää koulutustason nostajana, työelämän tarvitsevan osaamisen tuottajana ja Suomen talouskasvun turvaajana.
- Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen TKI-osuutta vahvistetaan 100 miljoonalla eurolla.
- Ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakouluun tuleville tarvitaan lisää tukea varmistaa osaamistaso korkeakouluopintoja edellyttävälle tasolle. Tähän tarkoitukseen osoitetaan ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen 40 miljoonan lisärahoitus.
- Rahoitusta on lisättävä myös perusrahoituksen ulkopuolelta.
 - perimällä lukuvuosimaksuja kansainvälisiltä opiskelijoilta.
 - lisäämällä työnantajien ja yksilöiden vastuuta jatkuvan oppimisen rahoituksesta.

- selvittämällä tutkintokoulutuksen maksullisuuden mahdollisuudet. Ratkaisun on vahvistettava koulutuksellista tasa-arvoa ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.
- Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden työuran aikaisen osaamisen kehittämiseen kliinisten urapolkujen tueksi tarvitaan erillinen sosiaali- ja terveysministeriön valtionrahoitus.

2. Ammattikorkeakoulut tuottavat tulevaisuuden työelämän tarvitsemaa osaamista ja tutkimusta

Koko korkeakoulusektorin tulee olla kansainvälisesti kilpailukykyinen

Suomen korkeakoulujärjestelmää on kehitetty lähtökohtaisesti duaalisena. Tavoitteena on ollut luoda kaksi eri pilaria, jotka tuottavat omaleimaista osaamista ja uutta tietoa koulutuksen, tutkimuksen, kehittämis- ja innovaatiotyön sekä jatkuvaa oppimista tukevien palveluiden kautta. Suomalaisten korkeakoulujen on ennen kaikkea pärjättävä kansainvälisessä kilpailussa. Tämä on mahdollista vain, jos koko korkeakoulusektorilla on käytössä kansainvälisesti kilpailukykyiset taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset.

Ammattikorkeakoulut menettävät näiden edellytysten puuttuessa tällä hetkellä mahdollisuuksia hankkia kansainvälistä tutkimusrahoitusta sekä solmia kansainvälisiä kumppanuuksia ja yhteistyösopimuksia. Tilanne johtuu siitä, että toisin kuin muualla Euroopassa suomalaisilta ammattikorkeakouluilta puuttuvat monet täysivaltaisen korkeakoulun välineet, kuten relevantit nimikkeet tutkinnoille ja henkilöstölle, oikeudet myöntää tutkintoja sekä rahoitus soveltavalle tutkimukselle ja kehittämis- ja innovaatiotoiminnalleen. Osin samasta syystä myöskään kotimaiset työmarkkinat eivät saa nyt tarvitsemaansa osaamista ja tukea tutkimus- ja kehittämistoimintaansa.

Ammattikorkeakoulujen autonomiaa suojaa ennen kaikkea ammattikorkeakoululaki, OKM:n kanssa tehtävät tulossopimukset sekä oma rahoitusohjaus. Omistettavana osakeyhtiönä nämä autonomiaa suojaavat tekijät ovat osoittautuneet erityisen tärkeiksi. Korkeakoulutuksen dualisuudesta saatavat hyödyt tehokkuudessa, erilaisten tutkintojen tuottamassa osaamisessa sekä TKI-työn omaleimaisuudessa menetetään, ellei dualisen mallin molemmat osapuolet saa toimia täysivaltaisesti ja -määräisesti.

Ammattikorkeakoulujen ja -koulutuksen kehittämistyö on jäänyt lapsenkenkiin. Vähitellen dualisen mallin perusteita on rapautettu kahdesta suunnasta. Yhtäältä ammattikorkeakouluille ei ole annettu toiminnallisia (tutkijakoulutus, maisteri- ja professorinimikkeet) eikä taloudellisia (rahoitusleikkaukset, TKI-rahoituksen puute) välineitä kehittää omaa toimintaansa. Toisaalta taas yliopistoille asetetaan hyvin ristiriitaisia tavoitteita. Esimerkiksi yliopistojen rahoitusmallin ohjausvaikutukset ovat johtaneet siihen, että erillisissä maisterivaiheen opinnoissa aloittavista opiskelijoista 40 prosentilla on taustallaan AMK-tutkinto.

Sujuvat opiskelupolut ovat tärkeitä. Korkeakoulutusta on kehitettävä kuitenkin ennen kaikkea tulevaisuuden työelämän tarpeista käsin. Korkeakoulutuksen tutkintorakenne on väline tuottaa työelämän tarvitsemaa osaamista. Sen on mahdollistettava myös ammattikorkeakouluille koulutuksen sekä tutkimuksen, kehittämis-, innovaatiotoiminnan kehittäminen kansainvälisessä yhteistyössä, kansainvälistä huippua hakien.

Esimerkiksi ylemmät tutkinnot ammattikorkeakouluissa ovat koulutuksellinen innovaatio, jossa yhdistyvät ihanteellisella tavalla koulutustason nosto, työelämän kehittäminen ja jatkuva oppiminen. Niiden määrää on lisätty voimakkaasti, mutta niiden voimaa ja tunnettuutta syövyttävät

edelleen epäselvä nimike, TKI-työn resurssointi ja tutkinnon tuottamien kelpoisuuksien puute sekä vanhanaikaiset rekrytointikäytänteet erityisesti julkisella sektorilla. Ammattikorkeakoulujen maisteritutkinnot ovat tehokas, työelämäläheinen tapa yhtäältä kehittää työelämää ja toisaalta tarjota yksilölle väylä koulutustason nostoon ja työuralla etenemiseen. Ammattikorkeakoulut tarjoavat työelämälähtöisellä, joustavalla pedagogiikallaan myös aikuisille mahdollisuuden kehittää osaamistaan ja nostaa koulutustasoaan. Tämä näkyy hyvänä työllistymisenä, sillä vuonna 2019 valmistuneista opiskelijoista 90 prosenttia oli työllisiä vuosi valmistumisen jälkeen ja työttömänä vain vajaat 5 prosenttia. Uraseurantakyselyn mukaan 57 prosenttia valmistuneista oli töissä yrityssektorilla 5 vuotta valmistumisen jälkeen.

Ammattikorkeakouluilla on merkittäviä haasteita sekä muodollisen että muutoin kriteerit täyttävien opettajien rekrytoinnissa. Tilanne heikkenee jatkuvasti. Oma lisensiaatti- ja tohtorikoulutus ovatkin välttämättömiä paitsi muodollisesti kelpoisten myös osaamiseltaan sopivien opettajien ja tutkijoiden rekrytoinnille.

Tohtorikoulutusta on jo muutama vuosikymmen kehitetty, jotta työelämä saisi tarvitsemaansa korkeaa osaamista. Suomalainen työelämä tarvitsee jatkuvasti enemmän työelämälähtöistä tutkimusta. Tohtorintutkinnon suorittaminen työn ohessa olisi useammalle mahdollista, jos väitöskirjantavoitteet, ohjaus ja siihen liittyvät opinnot määrittäisivät enemmän opiskelijan omasta työstä ja tutkimuskohteesta käsin eivätkä sitä ohjaisi vain akateeminen meritoituminen ja julkaisut. Yliopistoissa tohtoritutkintoon tehtävien artikkeleiden vaatimustaso myös pitkittää tutkintojen suorittamista tällä hetkellä merkittävästi.

Vain ammattikorkeakoulujen strateginen ykköstavoite on olla työelämäkorkeakoulu, ja tutkintojen tavoitteet sekä TKI-tyo tapahtuvat ennen kaikkea työelämän tarpeiden ehdoilla. Vain siellä ovat näin orientoituneet tutkijat, ja toiminnan kannusteet ohjaavat työelämän kehittämiseen ja hyödyksi olemiseen.

Ammattikorkeakouluilla tärkeä tehtävä opettajakoulutuksessa ja sen kehittämisessä

Ammattikorkeakoulut kouluttavat merkittävän määrän opettajia sekä vastaavat ammattikasvatuksellisesta tutkimuksesta. Koulutuksen ja sen taustalla oleva tutkimus tarvitsee vahvistusta, jotta työelämä, ammatillinen koulutus sekä ammattikorkeakoulutus saavat tarvitsemaansa tutkimukseen perustuvaa koulutusta sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Ammatilliset opettajakorkeakoulut kouluttavat ammatillisia opettajia, ammatillisia erityisopettajia ja opinto-ohjaajia sekä oppilaitosten että työelämän tarpeisiin. Ne tekevät myös erityislaatuista työtä jatkuvan oppimisen toteuttamisessa niin oppilaitoksissa kuin laajemminkin työmarkkinoilla. Ammatilliset opettajakorkeakoulut tekevät kiinteää TKI-työtä ammattikorkeakoulujen tutkimusyksiköiden kanssa kehittäen mm. tulevaisuuden oppimisen ekosysteemejä.

Edellytykset tuloksille:

- Vahvistetaan ammattikorkeakoulujen autonomiaa sen omaan lainsäädäntöön pohjaten. Osakeyhtiöiden hallitusten on varmistettava ammattikorkeakoulun etu ja edistettävä sen

kaikkien lainmukaisten tehtävien hoitamista omistuspohjasta riippumatta. Kaikki taloudellinen yhteistyö tulee pohjautua tasavertaiseen kumppanuuteen ja avoimuuteen. Yhteistyön on taattava kaikkien osapuolten kehittämistavoitteiden toteutuminen. OKM:n tulee varmistaa, että ammattikorkeakoulut voivat toimia lakinsa, ministeriön kanssa tekemänsä tulossopimuksen sekä rahoitusmallinsa mukaisesti.

- Tutkintorakenne säilytetään duaalisena ja omaleimaisena sekä laajuudeltaan että luonteeltaan.
- Vahvistetaan ammattikorkeakoulujen ylemmän tutkinnon asemaa, jolloin se on ensisijainen tutkinto AMK-tutkinnon suorittaneille sekä vahva vaihtoehto yliopistollisen kandidaattitutkinnon suorittaneille.
- Vahvistetaan maisterinimike ylemmälle tutkinnolle ja selkiytetään ylempien tutkintojen tutkintonimikkeet irrottaen ne ammattinimikkeistä.
- Annetaan ammattikorkeakouluille mahdollisuus myöntää lisensiaatti- ja tohtoritutkintoja. Tavoitteena on varmistaa kelpoisten ja osaavien opettajien saanti sekä lisätä merkittävästi työssä käyvien tutkimukseen perustuvaa oman osaamisen sekä työelämän kehittämistä.
- Yliopistojen tohtorikoulutusta toteutetaan enemmän ammattikorkeakoulujen kanssa yhteistyössä. Tavoitteena parantaa tutkintojen työelämärelevanssia, lisätä T&K -työtä tekevien tohtoritutkinnon suorittaneiden määrää yksityisellä sektorilla sekä parantaa työelämässä olevien mahdollisuuksia nostaa koulutustasoa ja kehittää työtään.
- Otetaan käyttöön (työelämä) professorinimike ammattikorkeakouluissa.
- Poistetaan työelämävaatimus ylemmistä tutkinnoista, vähintään englanninkielisessä tutkintokoulutuksessa.
- Vahvistetaan ammattikasvatuksen tutkimusta erillisellä rahoituksella.
- Ammatillisen opettajakoulutuksen 60 op sijoitetaan osaamisen viitekehykseen tasolle seitsemän vahvistamaan niiden merkittävää itsenäistä asemaa osana opettajakoulutusta sekä vahvistamaan koulutusvientiä.

3. Ammattikorkeakoulut tuovat lisää rahaa ja tuloksellisuutta TKI-työhön

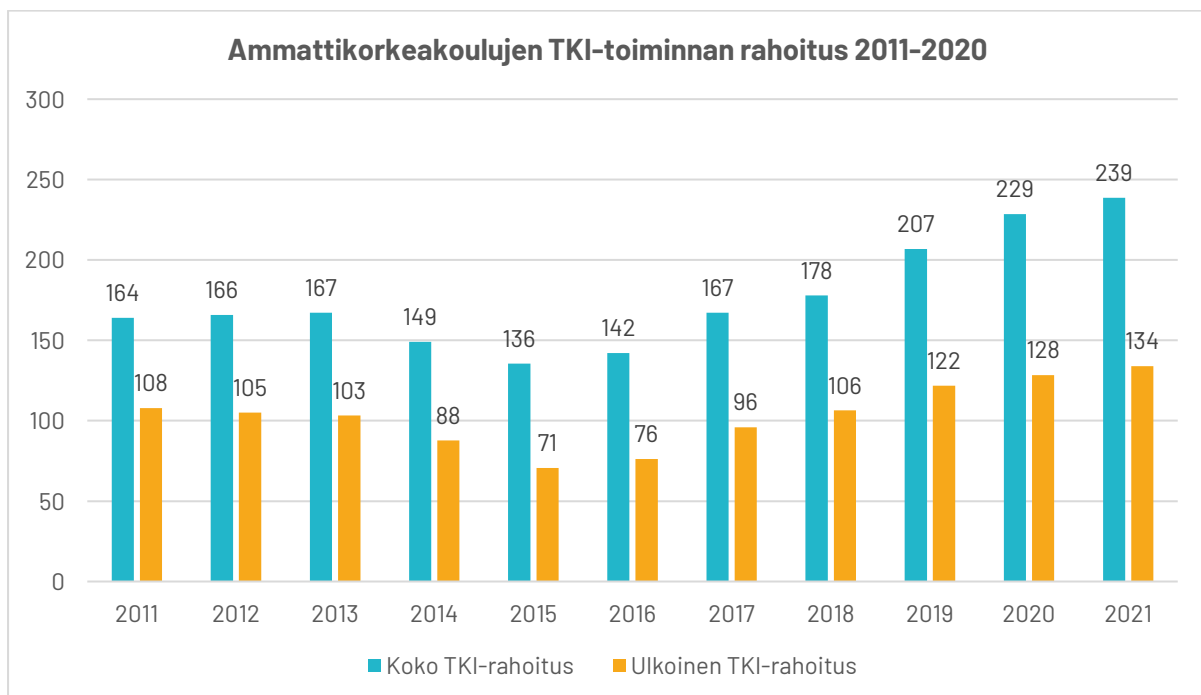
Soveltava, työelämäläheinen tutkimus tarvitsee vakaan rahoituksen

Työelämä tarvitsee sen ilmiöiden ja asiantuntijoiden intresseistä lähtevää tutkimusta ja kehittämistä. Ammattikorkeakouluilla on valtava potentiaali tieteen ja toimijuuden yhdistäjänä.

Ammattikorkeakouluilla on ollut lakisääteinen TKI-tehtävä 20 vuotta, ja tehtävää on jatkuvasti laajennettu. Korkeakoulut ovat tehneet ja tekevät merkittäviä strategisia valintoja nostaakseen kyvykkyytään palvella työelämää, kehittääkseen koulutustaan sekä hankkiakseen ulkopuolista TKI-rahoitusta.

Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan rahoitus on kaikesta huolimatta edelleen vähäistä. Ammattikorkeakoulujen perusrahoitus ei mahdollista TKI-toiminnan suunnitelmallista laajentamista eikä merkittävää yksityisen rahoituksen osuuden nostamista. Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta 13 prosenttia on kohdennettu TKI-toiminnan perusteella. Suurin osa ammattikorkeakouluista joutuu käyttämään tuota rahoitusosuutta tutkintokoulutukseen.

Nykyisellä rahoituksella ammattikorkeakoulut eivät pysty toteuttamaan lakisääteistä tehtäväänsä palvella alueitaan. Omaleimainen tutkimus- ja kehittämistyö on perusta myös koulutuksen kehittämiselle ja kyvylle tuottaa edelläkävijämäistä osaamista työmarkkinoille. TKI-työ on edellytys myös sille, että ammattikorkeakoulujen tarjoamat jatkuvan oppimisen tuotteet toimivat niille annettussa roolissa työelämän kehittäjinä.

Lähde: Vipunen

TKI-toiminnan tulokset on saatava tehokkaammin koko yhteiskunnan käyttöön. Tavoite on mahdollista saavuttaa kehittämällä avoimia toimintamalleja sekä parantamalla tulosten jatkohyödynnettävyyttä myös kaupallisesta näkökulmasta. Työ- ja elinkeinoministeriön on varmistettava koko Suomen elinvoima rahoituksella, mikä tukee yritysten ja julkisten tutkimusorganisaatioiden yhteistyötä. Suomeen on luotava uskottavat rahoituskanavat verkostomaiselle TKI-toiminnalle, mikä tukee aidosti myös pienten ja keskisuurten yritysten kehittämis- ja innovaatio-toimintaa sekä julkisen sektorin tuottavuuden parantamista. Näin osaaminen kumuloituu alueilla ja toimialoilla.

Ammattikorkeakoulut saavat suurimman osan ulkoisesta rahoituksestaan EU:n rakennerahastoista. Keskeiset kansalliset rahoittajat, kuten Business Finland sekä Suomen Akatemia, eivätkä rahoita korkeakoulujen ja työelämän yhteistä kehittämistyötä ja TKI-toimintaa, mikä tähtää olemassa olevien teknologioiden ja tutkimustulosten käyttöönottoon ja hyödyntämiseen.

Edellytykset tuloksille:

- Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen TKI-osuutta vahvistetaan 75 miljoonalla eurolla. Perusrahoitus tarvitaan pitkäjänteiseen, laadukkaaseen työhön, jolla ammattikorkeakoulut pystyvät tarjoamaan parhaan mahdollisen ekosysteemin kehittämis- ja innovaatio-toimintaan sekä takaamaan oman profiilin mukaisen, tutkimukseen perustuvan koulutuksen laadun.
- Business Finlandin ja Suomen Akatemian rahoitusperusteita muutetaan tukemaan verkostomaista TKI-toimintaa ja huippulaatuista soveltavaa tutkimusta sekä rahoittamaan tehokkaasti ja monipuolisesti toimivia tutkimusinfrastruktuureja.
 - Rahoituksen kriteereiksi tulee ottaa mm.: opiskelijoiden osallistuminen, olemassa oleva valmius verkostotyöhön ja työelämäosaamiseen (TRL-level) ja research excellence -kriteerejä lavennettava.
 - Suomen Akatemian rahoituksen painopistettä siirretään soveltavan tutkimuksen rahoitukseen ja vahvistetaan Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoitusta.
 - Business Finlandin rahoituksen painopistettä siirretään tukemaan tutkimusorganisaatioiden ja yritysten TKI-yhteistyötä.
- Innovaatioseteli laajennetaan ja kehitetään vastinparina yrityksille kehitettävälle verokannustimelle. Rahoitus varmistaa yritysten ja korkeakoulujen yhteistyötä vaikuttavuuden parantamiseksi.
 - Luodaan kaksi erilaista innovaatioseteliä, joista toisessa ei lainkaan omavastuuta ja toinen perustuu 50 % omavastuuosuuteen. Setelien arvo on maksimissaan 10 000 €. Näiden lisäksi tarvitaan arvoltaan suurempi seteli, joka mahdollistaa jatkokehittämisen. Palvelun tarjoajana voisivat toimia vain nimetyt korkeakoulut ja tutkimuslaitokset. Vain julkiset TKI-organisaatiot toimivat kansallisena muistina ja jatkuvuuden varmistajana tiedon ja osaamisen käytölle.
- Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle luodaan uusi ammattikorkeakoulujen ja hyvinvointialueiden yhteistä TKI-toimintaa tukeva rahoitusinstrumentti, jonka tavoitteena on tehostaa sote-alan toimintamalleja, digitalisaatiota ja robotisaatiota. Nykyiset rahoitusinstrumentit kohdentuvat lähes täysin yliopistolliseen tutkimukseen, jolloin hoiva- ja kuntoutusalan kehittämistyö on jäänyt puolitiehen. Kuitenkin näiden alojen kehittäminen on ensisijaisen tärkeää, jos haluamme parantaa tehokkuutta hyvinvointialueiden toiminnassa.

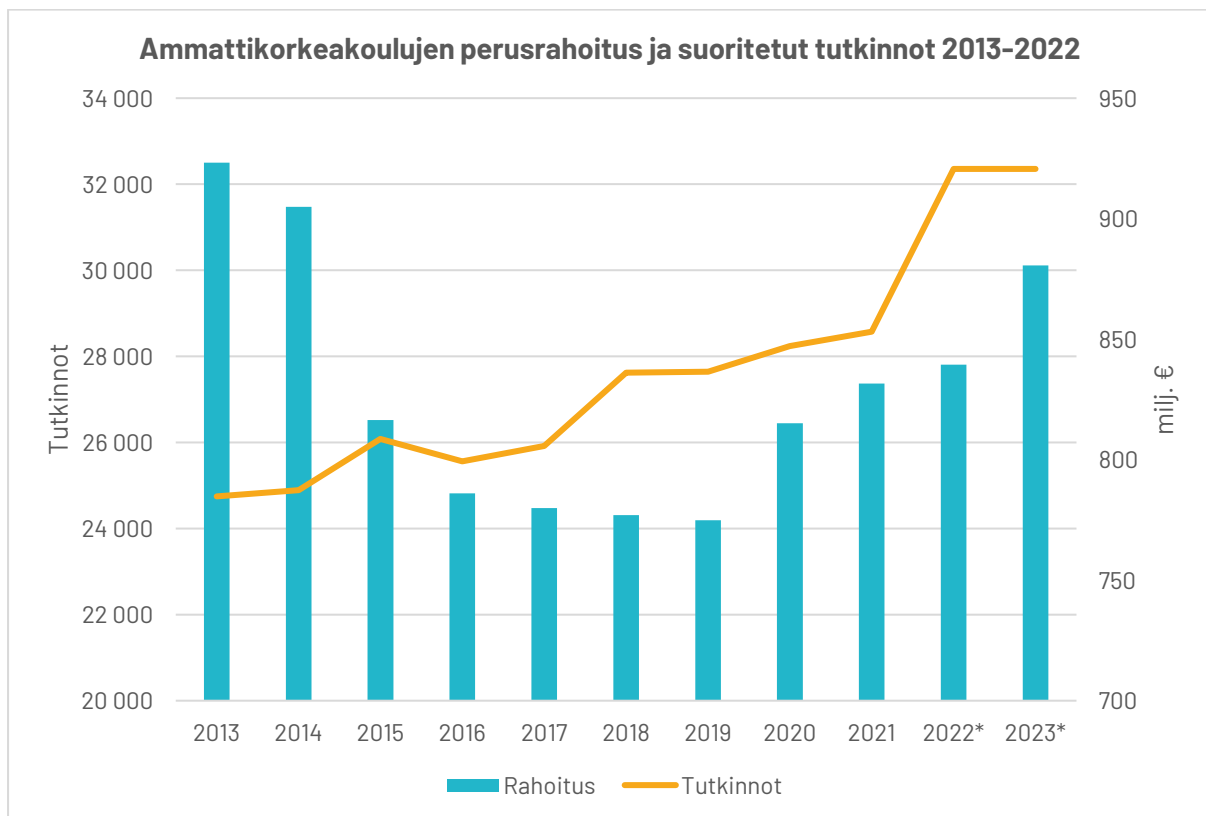
4. Tehokasta ja tasa-arvoistavaa korkeakoulutusta

Julkinen euro priorisoitava koulutustason ja työllisyysasteen nostoon

Suomi on tullut tunnetuksi koulutuksen suurmaana, mitä leimaa vahva panostus tasa-arvoiseen koulutusjärjestelmään.

Tutkintotavoitteiden nousun lisäksi ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa on korkeakoulujen rahoituksen painopistettä siirretty muihin tehtäviin, kuten jatkuvan oppimisen tarjonnan kasvatamiseen sekä TKI-toiminnan laajentamiseen. Nyt julkista varoista maksetaan runsaasti jatkuvaa oppimista, jolloin yrityksillä ja yksilöillä ei ole kannusteita maksaa siitä. Samalla syödään korkeakouluilta tilaa kehittää ja tarjota maksullista täydennyskoulutusta.

Tällä hetkellä merkittävä osa koulutuksellisista resursseistamme kuluu samantasoisien tutkinnon suorittamiseen eikä koulutustason nostoon. Esimerkiksi 25–64 vuotiaista ammatillisessa koulutuksessa aloittavista yli 80 prosentilla on jo vähintään toisen asteen tai korkea-asteen tutkinto.

Lähde: Vipunen, Valtion talousarvioesitykset

Edellytykset tuloksille:

- Jatkuvan oppimisen rahoitusta on kohdennettava takaisin tutkintokoulutukseen.
- Tutkintokoulutuksille, jatkuvalle oppimiselle ja TKI-toiminnalle asetettuja tavoitteita ei voida saavuttaa ilman ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen selkeää korottamista.

- Ammattikorkeakoulujen perusrahoitusta ja kyvykkyyttä hankkia uusia rahoituslähteitä on parannettava. Tämä edellyttää toimia, joilla yksilöiden sekä työnantajien vastuu maksajina kasvaa jatkuvan oppimisen palveluiden kohdalla.
- Rahoitusta on kohdennettava uudelleen koulutus- ja työllisyyspalvelujärjestelmän sisällä sekä koulutussektoreiden välillä koulutukseen, joka nostaa yksilön koulutustasoa ja tuottaa varmimman työllisyshyödyn.

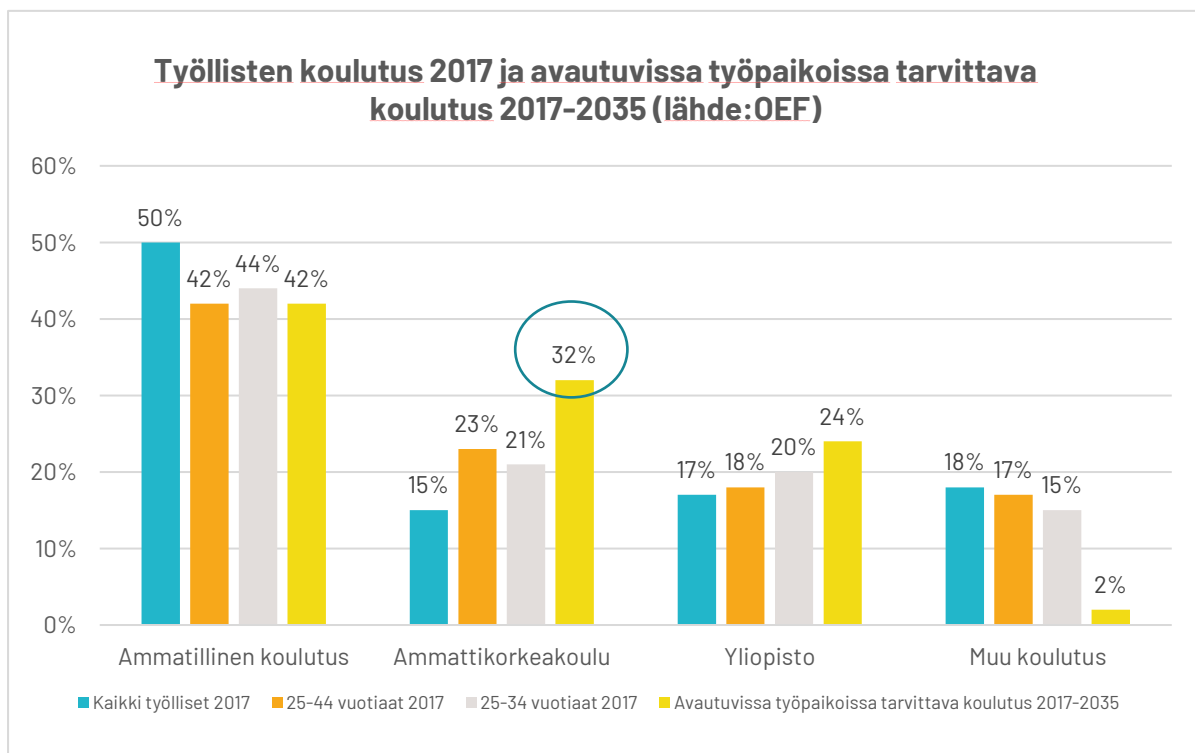
5. Työvoimapulaan on ratkaisuja

Ammattikorkeakoulujen osaamista hyödyntämällä selätettäisiin monen alan työvoimapula

Suomi on jäänyt viime vuosikymmeninä merkittävästi jälkeen korkeakoulutettujen määrän kehityksessä muihin OECD-maihin verrattuna ja nuorten ikäluokkien koulutustaso on jäämässä matalammaksi kuin edeltävillä ikäluokilla. Osaajapula vaivaa jo lähes kaikkia alueita ja toimialoja.

Useat kansalliset sekä toimialakohtaiset osaamisen ennakoititulokset osoittavat, että erityisesti ammattikorkeakoulujen kouluttamista osaajista tulee olemaan puute tulevana vuosina. Osaamisen ennakoitifoorumien tulosten mukaan uusista työpaikoista joka kolmas edellyttää ammattikorkeakoulututkintoa vuoteen 2035 mennessä. Samoin teknologiateollisuus on ennakoitunut, että alan henkilöstörakenteessa ammattikorkeakoulutettujen osuus tulee kasvamaan kolmanneksella 34 prosenttiin koko alan henkilöstöstä. Erityisesti ICT-alan osaajista on jo nykyisin huutava pula työmarkkinoilla.

Ammattikorkeakoulut ovat myös suurimpia terveysalan kouluttajia Suomessa ja tulevana vuosikymmeninä sairaanhoitajien sekä muiden sote-alan ammattikorkeakoulutettujen tarve tulee kasvamaan huomasti eläköitymisen ja väestön ikääntymisen myötä.

Ammattikorkeakoulujen osaamista tulisi pystyä hyödyttämään tehokkaasti hyvinvointialueiden toiminnan kehittämisessä. Uusien hyvinvointialueiden käynnistäminen mahdollistaa sote-alan prosessien ja toimintatapojen kehittämisen, johon juuri ammattikorkeakouluilla on annettavaa.

Hyödyllisyys

Innovatiivisuus

Vastuullisuus

Alueellisuus

Koulutuksellisen
tasa-arvon kehittäjä

Ketteryys

Uusien toimintamallien ja teknologioiden käyttöönotto mahdollistaa julkisen talouden paineita helpottavan toiminnan tehostamisen.

Ammattikorkeakouluista valmistuvan työvoiman hyödyntämisen esteenä ovat myös erityisesti sosiaali- ja terveysalan tiukat kelpoisuusvaatimukset ja/tai rekrytointikäytänteet. Ne estävät esimerkiksi sosionomien työllistymiselle varhaiskasvatukseen ja sosiaalialan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistymiselle hoitoalan johtotehtäviin.

Vastaava tilanne on useissa sosiaalialan tehtävissä. Suomi onkin pitkien opintopolkujen mallimaa. Polut on tehty vaikeiksi ja päällekkäisyyttä on paljon. Osaaminen on myös usein määritelty kankeasti, vaikka kaikki tietävät, että erilaiset osaamisprofiilit sopisivat samaan tehtävään ja vain tukisivat työn kehittämistä. Hinta maksetaan työvoimapulana, heikkoina palveluina ja työntekijöiden uupumisina.

Ammattikorkeakoulujen ylempi tutkinto tarjoaisi erinomaista osaamista esimerkiksi sosiaalityöntekijän tehtäviin. Nyt sosionomit hoitavat niitä osaavina, mutta muodollisesti epäpätevinä, kun kelpoisia työntekijöitä ei ole tarjolla. Sama pätee päiväkotien johtajien tehtäviin, johon uusi varhaiskasvatustaki teki ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet pätemättömiksi. Siitä huolimatta, että tutkinto nimenomaan antaa erityisen hyvät valmiudet johtotehtäviin. Tällä koulutuksella onkin valittu henkilö johtamaan koko Helsingin varhaiskasvatuksen toimialaa.

Kokonaisuudessa esimerkkinä kelpoisuussäätelyn ongelmista käy vuonna 2018 voimaan tullut uusi varhaiskasvatustaki (tarkemmin liitteessä 1). Uudistuksessa varhaiskasvatuksen alalle luotiin uusi henkilöstörakenne, jossa yliopistokoulutetut varhaiskasvatuksen opettaja erotettiin ammattikorkeakouluista valmistuneista varhaiskasvatuksen sosionomeista. Uudistuksella pahennettiin työvoimapulaa yhdellä Suomen talouden (työssäkäynnin mahdollistaminen) ja osaamisen keskeisellä toiminta-alueella. Laskelmien mukaan nykyisillä koulutusmäärillä lain siirtymäajan päätyessä vuonna 2030 Suomessa on yli 12 000 varhaiskasvatuksen opettajan vaje, mikäli sosionomeja ei hyödynnetä päiväkotien ryhmissä täysimääräisesti. Varhaiskasvatustakin säätämässä tehdyt virheet tulee korjata välittömästi.

Edellytykset tuloksille:

- Kansalliset sekä toimialakohtaiset ennakoitituloset koulutustarpeista tulee huomioida koulutukseen kohdennetun rahoituksen allokoinnissa. Tavoitteita ei voida saavuttaa vain tutkintotavoitteita nostamalla, vaan tarvitaan myös rahoituksen kasvattamista.
- Ammattikorkeakoulujen osaamista tulisi hyödyntää uusien hyvinvointialueiden prosessien ja toimintamallien kehittämisessä sekä uusien teknologioiden käyttöönotossa.
- Nykyisiä kelpoisuusvaatimuksia sekä rekrytointikäytänteitä on nykyaikaistettava, jotta ammattikorkeakoulutettujen potentiaali saadaan hyödynnettyä.
- Varhaiskasvatustakin uudistus on aloitettava välittömästi, jotta työvoimapulan paheneminen voidaan estää ja sosionomit saadaan houkutelua takaisin varhaiskasvatuksen ammattilaisiksi. Laki on uudistettava niin, että se tunnistaa varhaiskasvatukseen suuntautuneet sosionomit varhaiskasvatuksen opettajiksi ja poistaa varhaiskasvatuksen sosionomin nimikkeen laista. Samoin sosionomi (YAMK) -tutkinnon suorittajille annetaan kelpoisuus toimia päiväkodinjohtajina.

6. Ulkomaiset osaajat on lopulta saatava Suomeen

Korkeakoulujen saatava kilpailukyiset keinot hankkia opiskelijoita ja järjestää maksullista koulutusta

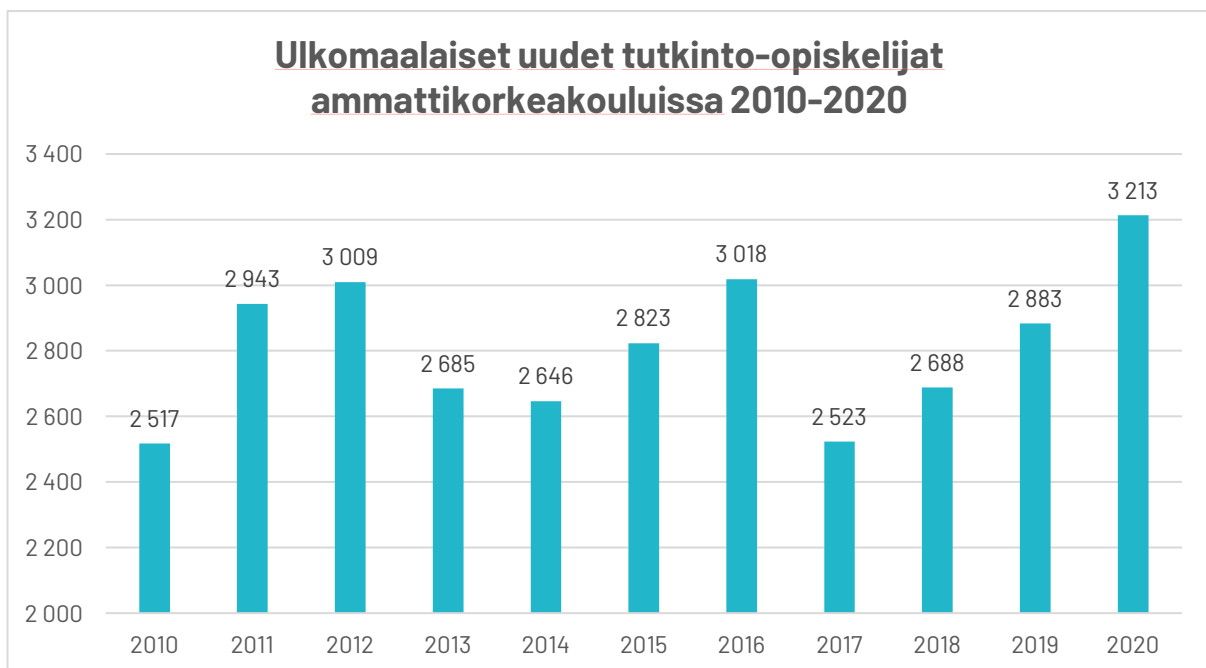
Suomen kansallinen tavoite kolminkertaistaa ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä on äärimmäisen kunnianhimoisen - ja huonosti toteutettuna vastuuton. Tavoite yhdistettynä koulutustason noston tavoitteisiin edellyttää lisää resursseja. Joko lisäämme julkista rahoitusta tai perimme EU- ja ETA-alueen ulkopuolisilta opiskelijoilta enemmän maksuja. Mikäli haluamme, että 75 prosenttia tällä opiskelevista jää myös maahan on panostettava kotouttamiseen ja kielen oppimiseen. Tämä ei ole ilmaista.

Kuinka iso osa lukuvuosimaksujen bruttotuotosta käytetään vapautuksiin ja apurahoihin?

Osuus bruttotuotosta	Ammattikorkeakoulut	Yliopistot
Alle 25 % bruttotuotosta	6	0
25-49 % bruttotuotosta	7	0
50-74 % bruttotuotosta	7	4
75 % tai yli bruttotuotosta	1	9

Lähde: Korkeakoulujen lukuvuosimaksujen käyttöönoton seuranta- ja arviointiryhmän loppuraportti.

Ammattikorkeakoulut palauttavat varsin pienen osan lukuvuosimaksuista stipendeinä opiskelijoille. Nykyistä tehokkaampi opiskelijarekrytointi edellyttää, että korkeakouluilla on paremmat mahdollisuudet hyödyntää uudella tavalla agentuureja, toteuttaa tilauskoulutusta sekä hankkia lukuvuosimaksullisia opiskelijoita. Korkeakoulut sitoutuvat pelisääntöihin ja agenttien toiminnan valvontaan käytettävissään olevien keinoin.

lähde: Vipunen

Ammattikorkeakoulujen mahdollisuuksia edistää myös muiden maahanmuuttajien kuin tutkinto-opiskelijoiden työelämävalmiuksia tulee parantaa. Ammattikorkeakouluilla on nykyisin mukaisesti mahdollisuus järjestää maahanmuuttajille suunnattuja valmentavia opintoja. Opintojen rahoitus ei kuitenkaan ole riittävää korkeakoulujen rahoitusmallissa, vaan koulutusten tueksi on tarpeellista kohdentaa erillistä hankerahoitusta. Hankerahoitusta olisi kohdennettava myös pätevoittämiskoulutuksiin, joiden avulla jo nyt muualla korkeakoulututkinnon suorittanut opiskelija voi hankkia kelpoisuuden säännelyihin ammatteihin Suomessa.

Edellytykset tuloksille:

- Parannetaan ammattikorkeakoulujen edellytyksiä hyödyntää nykyistä paremmin tilauskoulutusta sekä helpotetaan opiskelijarekrytointia tekevien agenttien käyttöä.
 - Tilauskoulutuksen järjestäminen agentuurin välityksellä on mahdollistettava EU- ja ETA-alueen ulkopuolisille opiskelijoille.
 - Samoin tehdään yksiselitteisesti selväksi, että agentti voi toimia lukuvuosimaksullisessa koulutuksessa lukuvuosimaksujen keräämisessä välikätenä sekä antaa agenteille mahdollisuus kerätä prosessiin liittyviä maksuja hakijoilta.
- Korkeakouluja on kannustettava käyttämään lukuvuosimaksuista saamansa tulot koulutuksen kustannusten kompensointiin.
- Kansainvälisten opiskelijoiden maahantulon esteet tunnistaumissa ja opiskelulupien saannissa on vihdoin ratkaistava. Oleskelulupaprosesseja on nopeutettava ja helpotettava yksilölle.
- Työelämän on sitouduttava ottamaan harjoitteluun ja palkkaamaan kansainvälisiä opiskelijoita ja osaajia.
- Ammattikorkeakoulujen tutkintokatoissa on huomioitava kansainvälisten opiskelijoiden määrät.

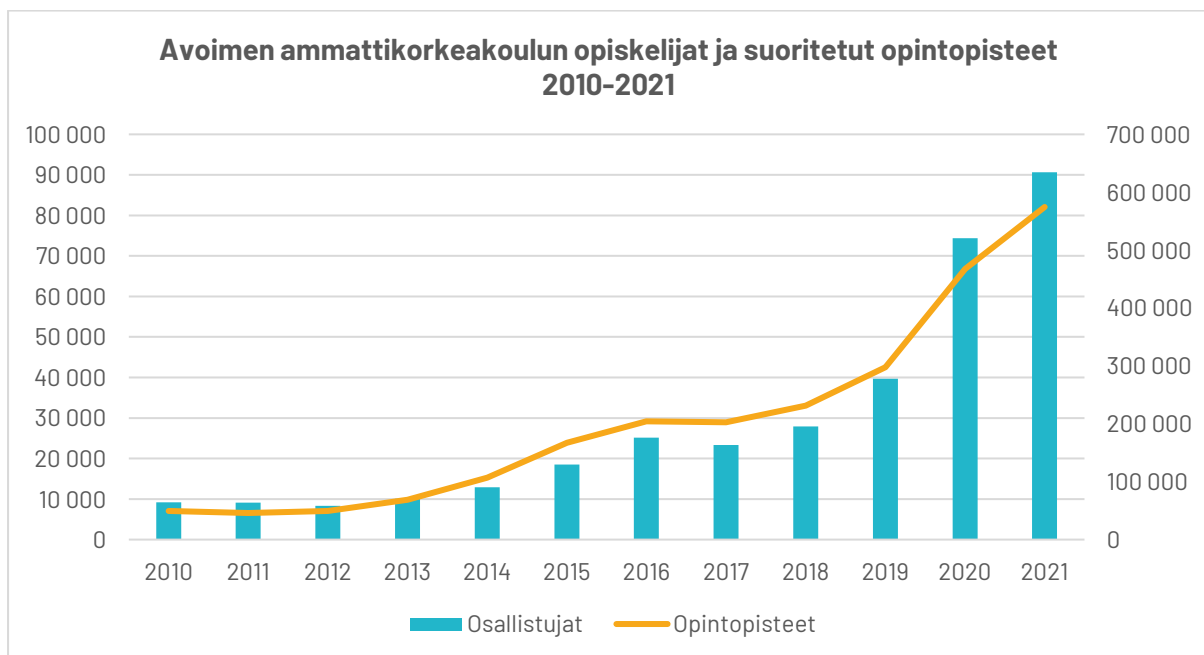
7. Jatkuvalle oppimiselle on löydettävä lisää maksajia

Korkeakouluille lisää keinoja laventaa rahoituspohjaa

Suurista puheista huolimatta jatkuvan oppimisen edellytykset eivät ole olennaisesti parantuneet. Korkeakouluja on ohjattu sekä rahoituksen että informaatio-ohjauksen kautta tuottamaan yhä enemmän jatkuvan oppimisen palveluita. Tämän tarjonnan on toivottu vähentävän tutkintokoulutuksen kysyntää. Kysyntää ruokkivat kuitenkin monet tekijät, kuten maksuttomuus ja joustavat suoritustavat. Tutkintojen arvostus on myös edelleen suurta. Tutkintojen modularisointia kannattaa edistää osana pedagogista kehittämistä ja madalta osaltaan kynnystä hakeutua tutkintokoulutukseen. Se ei kuitenkaan pääsääntöisesti muodosta vaihtoehtoa tutkintokoulutukselle.

Korkeakoulujen ei ole tule kehittää ja tarjota rajattomasti julkisella rahalla koulutusta työelämää varten. Haasteena on korkeakoulujen rajalliset resurssit. Nyt korkeakouluilta halutaan yhtäaikaista niin tutkintokoulutuksen, kansainvälisten opiskelijoiden määrän kuin TKI-volyyminkin kasvattamista. Tarjonnan räätälöinti erilaisiin tarpeisiin ei ole ilmaista. Opintopistemäärää painottava rahoitusmalli on jo nyt alkanut vaikuttaa tarjonnan osaamisvaatimuksiin ja laatuun. Nykyinen erikoistumiskoulutusten sääntely on liian jäykkää eivätkä korkeakoulut voi tarjota nopeaa ja ajantasaista koulutusta työelämän tarpeisiin. Monien tarpeiden yhtälö ei toimi elleivät työnantajat ja yksilöt maksa nykyistä enempää jatkuvan oppimisen – tai jonkun muun toiminnan – kustannuksista.

Moninkertainen tutkintokoulutus korkeakoulutuksessa on merkittävä ongelma siksi, että se syö korkeakoulupaikkoja ensikertalaisilta ja herättää myös kysymyksen julkisin varoin kustannetun koulutuksen perusteluista. Rahoituksen ja koulutustason noston tavoitteiden epäsuhtaan vuoksi korkeakoulutuksen rahoituspohjaa on laajennettava useammalla eri tavalla.

Lähde: Vipunen

Hyödyllisyys

Innovatiivisuus

Vastuullisuus

Alueellisuus

Koulutuksellisen
tasa-arvon kehittäjä

Ketteryys

Ammattikorkeakouluista valmistunut on monella alalla yliopistokoulutettua asiantuntijaa heikommassa asemassa täydennyskoulutuksen osalta. Tämä heijastuu suoraan myös ammattikorkeakoulujen rahoitukseen sekä mahdollisuuteen tehdä koulutusta tukevaa TKI-työtä. Esimerkiksi sote-alan henkilöstölle on tarjolla heikosti maksutonta täydennyskoulutusta vaikka 60 prosenttia tulevien hyvinvointialueiden työvoimasta tulee ammattikorkeakoulusta. Sosiaali- ja terveysministeriön momentilta maksetaan tällä hetkellä yliopistoille yliopistokoulutettujen sote-alan erikoistumiskoulutuksiin 4,5 miljoonaa euroa vuodessa. Sen sijaan ammattikorkeakoulut eivät saa rahoitusta lainkaan.

Edellytykset tuloksille:

- Jatkuvan oppimisen varmistaminen koko väestölle edellyttää poliittisilta päättäjiltä rohkeita ratkaisuja sekä koulutusjärjestelmän sisällä että ministeriöiden välillä resurssien jaossa. Työnantajille ja yksilöille on luotava kannusteet maksaa jatkuvan oppimisen tuotteista.
 - Koulutusjärjestelmän sisällä julkinen rahoitus on suunnattava koulutustason nostamiseen kaikissa ikäryhmissä.
 - Rahoitusta on siirrettävä korkeakoulutuksessa tutkintokoulutukseen, ennakoititiedon mukaisille aloille.
 - Koulutustason nosto edellyttää, että myös vanhemmille ikäluokille tarjotaan joustavia opintopolkuja tutkintokoulutukseen ja opintojen suorittamiseen.
- Erikoistumiskoulutusten tarjonnan sääntelyä on väljennettävä, jotta yksittäinen korkeakoulu voi itsenäisesti suunnitella ja tarjota koulutuksia yksilöille ja työnantajille.
- Avoimen ammattikorkeakoulun tarjontaa tulisi laajentaa siten, että niiden kautta voitaisiin tarjota myös muuta kuin tutkintokoulutukseen kuuluvia kokonaisuuksia.
- Tutkintojen modularisointia tulee edistää osana koulutuksen kehittämistä, ja madalletaan näin kynnystä hakeutua opintojen pariin.
- Polku- ja väyläopinnoilla tulee olla myös jatkossa rooli osana korkeakoulujen koulutus-tarjontaa. Polku- ja väyläopintojen suoritusmääriä on kuitenkin tarpeen selvittää ja pohdita niiden roolia osana jatkuvan oppimisen rahoitusta.
- Työvoimapalveluista vastaavilla organisaatioiden tulee olla mahdollisuus ostaa korkeakoulututkintoja työvoimakoulutuksena ja kotoutumiskoulutuksena maahanmuuttajien valmentavaa koulutusta.
- Opiskelijoiden maksamia lukuvuosimaksuja on tarkasteltava eräänä keinona laventaa koulutuksen rahoituspohjaa. Se on toteutettava tavalla, mikä tukee koulutuksellista tasa-arvoa ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.
- Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden työuran aikaisen osaamisen kehittämiseen kliinisten urapolkujen tueksi tarvitaan erillinen sosiaali- ja terveysministeriön valtionrahoitus.

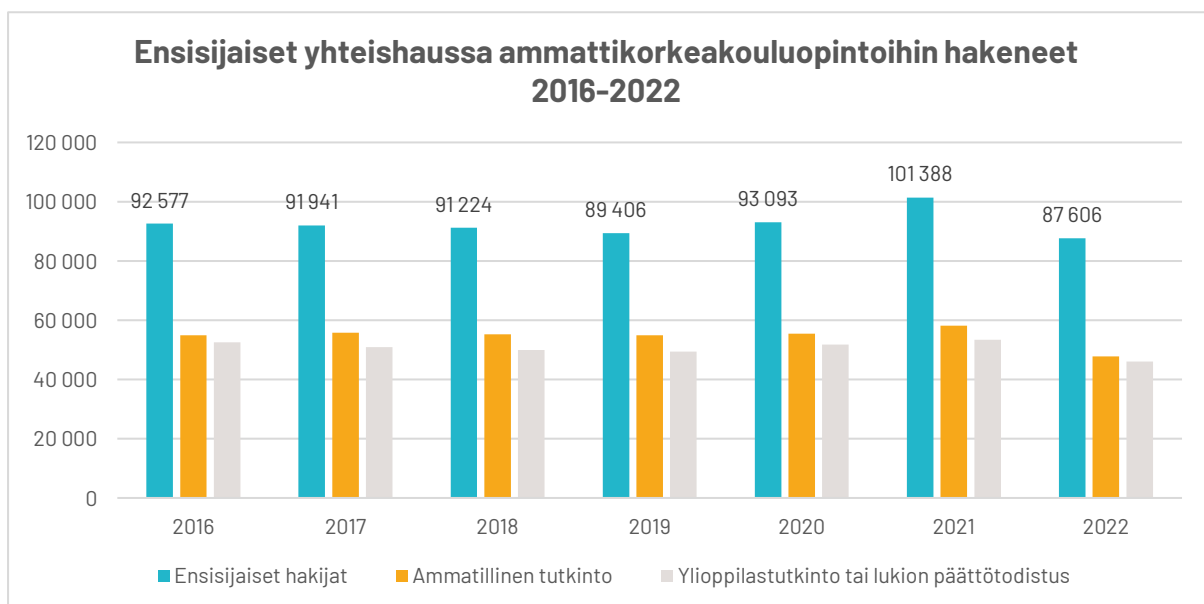
8. Ammatillisesta väylästä tehtävä vahva ja tasavertainen

Ammatillisesta tulevien osaamisen vahvistamiseen lisäresursseja

Suomi tarvitsee lisää korkeakoulutettuja osaajia. Ammatillisen koulutuksen kautta korkeakouluun tulevilla on aivan erityinen osaamisprofiili, mikä on työmarkkinoilla erityisen haluttu useisiin kehittämis- ja johtotehtäviin. Tarvitsemme ammatillisen väylän kautta korkeakoulutukseen tulevia opiskelijoita paitsi heidän osaamisensa vuoksi, myös koulutustasomme nostamistavoitteen vuoksi. Ammattikorkeakoulujen opiskelijoista noin puolella on taustallaan ammatillinen koulutus. Nyt ammatillinen koulutus ei tuota merkittävälle osalle tosiasiallisia korkeakoulukelpoisuuden edellyttämiä yleisiä valmiuksia.

Ammattikorkeakoulut ottivat uudet opiskelijavalinnan mallit käyttöön vuonna 2019. Uudistuksen yhteydessä ammattikorkeakoulut loivat yhteisen AMK-opiskelijavalintakokeen sekä yhteisen todistusvalintamallin ylioppilastutkinnoille ja ammatillisille perustutkinnoille. Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijavalintamallit ovat toimivia. Ylioppilastutkinnoilla tehtävät valinnat sekä AMK-valintakoe mittaavat hakijoiden osaamista oikealla tavalla ja ovat hakijan kannalta reiluja ja selkeitä valintatapoja. Ammattikorkeakoulujen ylioppilastutkinnon pisteytysmalli ei ohjaa lukiolaisia tiettyihin valintoihin, vaan tarjoaa pisteitä eri aineista tasaisesti.

Ammatillisten tutkintojen pisteyttäminen ja arviointi ovat ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintojen suurimmat haasteet. Ammatillisia tutkintoja ei voida hyödyntää opiskelijavalinnoissa tällä hetkellä riittävästi. Ammatillisten perustutkintojen arvosanat eivät näytä myöskään selvitysten mukaan korreloivan valintakoemenestyksen kanssa. Ammatillisten tutkintojen arvosanat eivät siis kerro luotettavasti hakijan osaamisesta. Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö ei tunnista myöskään arvosanojen korottamista. Ammatillisten todistusvalinnan kautta tulleiden osaamisessa on huomattavia puutteita.

Korkeakoulujen opiskelijavalintojen ongelmien taustalla ovat lähinnä hakupainealat sekä moninkertainen koulutus.

Edellytykset tuloksille:

- Koulutustason nostamiseksi ja työllisyyden vahvistamiseksi ammatillisen koulutuksen taustalta tulevien opiskelijoiden yhdenvertaisuutta korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa on parannettava.
- Opiskelijavalintoja, kuten polku- ja väyläopintoja tulisi hyödyntää paremmin osana opintoja.
- Ammatillisen tutkinnon suorittaneille luotava mahdollisuus korottaa arvosanoja.
- Ammatillisten tutkintojen vertailtavuutta on parannettava. Arviointi on saatava yhteneväisemmäksi.
- Ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakouluun tuleville tarvitaan lisää tukea varmistaa osaamistaso korkeakouluopintoja edellyttävälle tasolle. Tähän tarkoitukseen osoitetaan ammattikorkeakouluille 40 miljoonan lisärahoitus. Rahoitus kohdennetaan osana perusrahoitusta ja se jaetaan korkeakouluille ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden määrän perusteella.

Yksittäisetkin uudistukset voivat olla merkittäviä

Edellytykset tuloksille:

- Korjataan tarvittavat lait, jotta varmistetaan etteivät ammattikorkeakoulut kärsi osakeyhtiöasemastaan missään tilanteessa. Muun muassa Ne minimis -säännöstä tulkitaan nyt ammattikorkeakoulujen näkökulmasta epäoikeudenmukaisella tavalla yhtiömuotonsa vuoksi.
- Ammattikorkeakoulut on määriteltävä yliopistoja vastaavaan asemaan GDPR-seuraamusten osalta vahingonkorvausvastuissa.

Liitteet

Liite 1: Varhaiskasvatuksen työvoimapulan ratkaiseminen

Vuonna 2018 voimaan tullut uusi varhaiskasvatuslaki on kohtalokas esimerkki, mitä vanhentuneet käsitykset korkeakoulujärjestelmästäamme saavat aikaan. Uudistuksella pahennettiin työvoimapulaa yhdellä Suomen talouden (työssäkäynnin mahdollistaminen) ja osaamisen keskeisellä toiminta-alueella Laskelmien mukaan nykyisillä koulutusmäärillä lain siirtymäajan päätyessä vuonna 2030 Suomessa on yli 12 000 varhaiskasvatuksen opettajan vaje, mikäli sosionomeja ei hyödynnetä päiväkotien ryhmissä täysimääräisesti.

Uudistuksessa varhaiskasvatuksen alalle luotiin uusi henkilöstörakenne, jossa yliopistokoulutetut varhaiskasvatuksen opettaja erotettiin ammattikorkeakouluista valmistuneista varhaiskasvatuksen sosionomeista. Muutoksessa varhaiskasvatukseen erikoistuneilta sosionomeilta vietiin oikeus varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyteen. Laissa myös henkilöstömitoituksen toteutettiin siten, että sosionomien asema heikkeni merkittävästi uudistuksessa.

Muutoksessa jätettiin tunnistamatta ammattikorkeakouluista tuleva kriittinen osaaminen työvoiman tarjoajana ja varhaiskasvatuksen laadun monipuolisena takaajana. Tuloksena on jo nyt katastrofaalinen työvoimapula, sosionomien työntö koulutusosalta sekä tavoitteiden vastaisesti henkilöstön koulutustason lasku, kun lähihoitajilla täytetään sosionomien paikkoja. Muutos on johtanut myös siihen, etteivät sosionomiksi opiskelemaan tulevat opiskelijat enää halua erikoistua varhaiskasvatuksen tehtäviin epäselvän ja heikon työmarkkina-aseman vuoksi.

Edellytykset tuloksille:

- Varhaiskasvatuslain uudistus on aloitettava välittömästi, jotta työvoimapulan paheneminen voidaan estää ja sosionomit saadaan houkuteltua takaisin varhaiskasvatuksen ammattilaisiksi. Laki on uudistettava niin, että se tunnistaa varhaiskasvatukseen suuntautuneet sosionomit varhaiskasvatuksen opettajiksi ja poistaa varhaiskasvatuksen sosionomin nimikkeen laista.
- Ensimmäisenä vaiheena muutetaan lain 37 § seuraavasti: "Päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus ja kolmasosalla sosionomin kelpoisuus."
 - Kirjataan lakiin, että kolmasosa päiväkodin henkilöstöstä tulee olla varhaiskasvatuksen sosionomeja.
 - Lapsiryhmään määritellään kiinteä osuus myös sosionomin koulutuksen saaneille.
- Muutetaan kelpoisuusvaatimus päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään seuraavasti: "Tehtävään on kelpoinen henkilö, jolla on kelpoisuus 26 tai 27 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tehtävään ja, jolla on vähintään ylempi korkeakoulututkinto sekä riittävä johtamistaito."

- Määritellään pikaisesti kansallisella tasolla sosionomin tehtävät, tavoitteet ja toimenkuva lapsiryhmässä ja laajemmin varhaiskasvatuksessa. Määriteltävä osaamiskuvaukset tutkinnoille, mikä takaa osaltaan pito- ja vetovoimaa.